

კვლევა პროკურატურის მიმართ საქართველოს მოსახლეობის დამოკიდებულებისა და ცოდნის შესახებ

მოკლედ კვლევის შესახებ

PrIME-ის ფარგლებში საქართველოს მოსახლეობის გამოკითხვა პროკურატურის მიმართ დამოკიდებულებისა და ცოდნის შესახებ 2020 წლის 30 მარტიდან 12 აპრილამდე პერიოდში ჩატარდა. გამოკითხვა იკვლევს შემდეგი საკითხებს (1) დამოკიდებულება საქართველოს პროკურატურისა და პროკურორების მიმართ; (2) ცოდნა საქართველოს პროკურატურის შესახებ; (3) პროკურატურასთან ურთიერთობის გამოცდილება; (4) პროკურატურის საკომუნიკაციო არხების გამოყენება და მათი შეფასება.

კვლევამ მოიცვა ქვეყნის სრულწლოვანი, ქართულ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენაზე მოსაუბრე მოსახლეობა, სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში მცხოვრები მოსახლეობის გარდა. მთლიანობაში გამოიკითხა 1,017 ადამიანი სატელეფონო ინტერვიუს მეთოდით. ცდომილების საშუალო მაჩვენებელი ქვეყნის დონეზე 2.1%-ს შეადგენს.

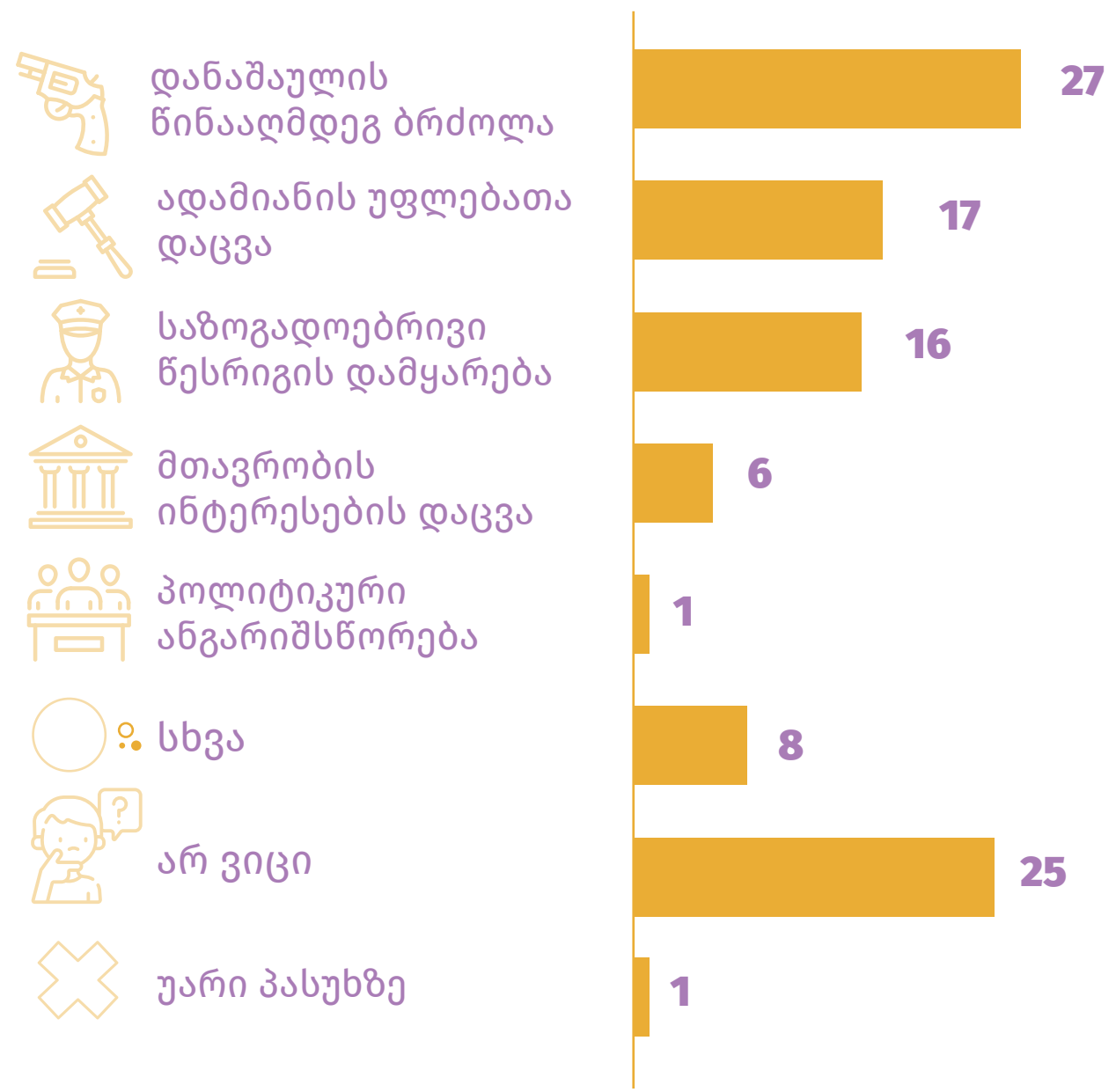
კვლევის მეთოდი

დამოკიდებულება პროკურატურისა და პროკურორების მიმართ

კვლევის შედეგების მიხედვით, საქართველოს სრულწლოვანი მოსახლეობის დიდი ნაწილი (44%) აცხადებს, რომ აინტერესებს საქართველოს პროკურატურის საქმიანობა. თუმცა, ამავდროულად **მოსახლეობის ნახევარზე მეტი (54%) ამბობს, რომ პროკურატურის საქმიანობა არ აინტერესებს. კითხვაზე, თუ რა მიზანს ემსახურება პროკურატურა დღეს საქართველოში, მოსახლეობა ყველაზე ხშირად პასუხობს, რომ ის დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლას ემსახურება.** რიგით მეორე ყველაზე ხშირად დასახელებული პასუხი ადამიანის უფლებების დაცვაა (17%). მოსახლეობის თითქმის იგივე წილი აცხადებს, რომ პროკურატურა დღეს საზოგადოებრივი წესრიგის დამყარებას ემსახურება. მცირე ნაწილი ამბობს, რომ პროკურატურა მთავრობის ინტერესების დაცვას ემსახურება. აქვე აღსანიშნავია, რომ მოსახლეობის მეხუთედზე მცირედით მეტმა არ იცის, რა მიზანს ემსახურება პროკურატურა დღეს საქართველოში. (იხ. დიაგრამა 1)

თქვენი აზრით, რა მიზანს ემსახურება პროკურატურა დღეს საქართველოში?

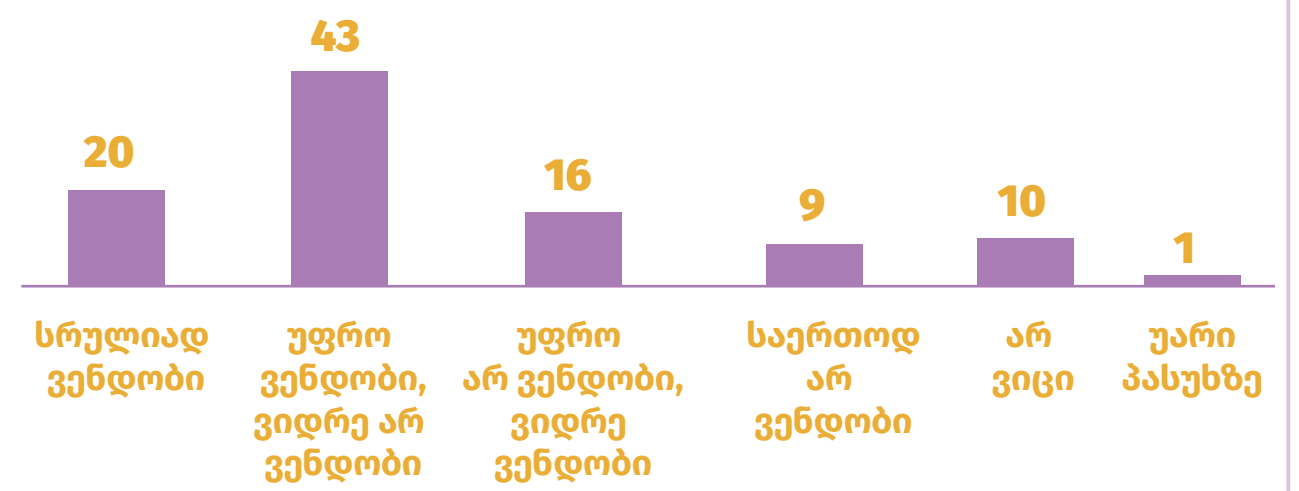

დიაგრამა 1

მოსახლეობის მეხუთედი აცხადებს, რომ სრულად ენდობა პროკურატურას, დაახლოებით ორჯერ მეტი კი აცხადებს, რომ უფრო ენდობა, ვიდრე არ ენდობა მას. აღსანიშნავია, რომ საზოგადოების მეათედს კითხვაზე პასუხი არ აქვს. (იხ. დიაგრამა 2).

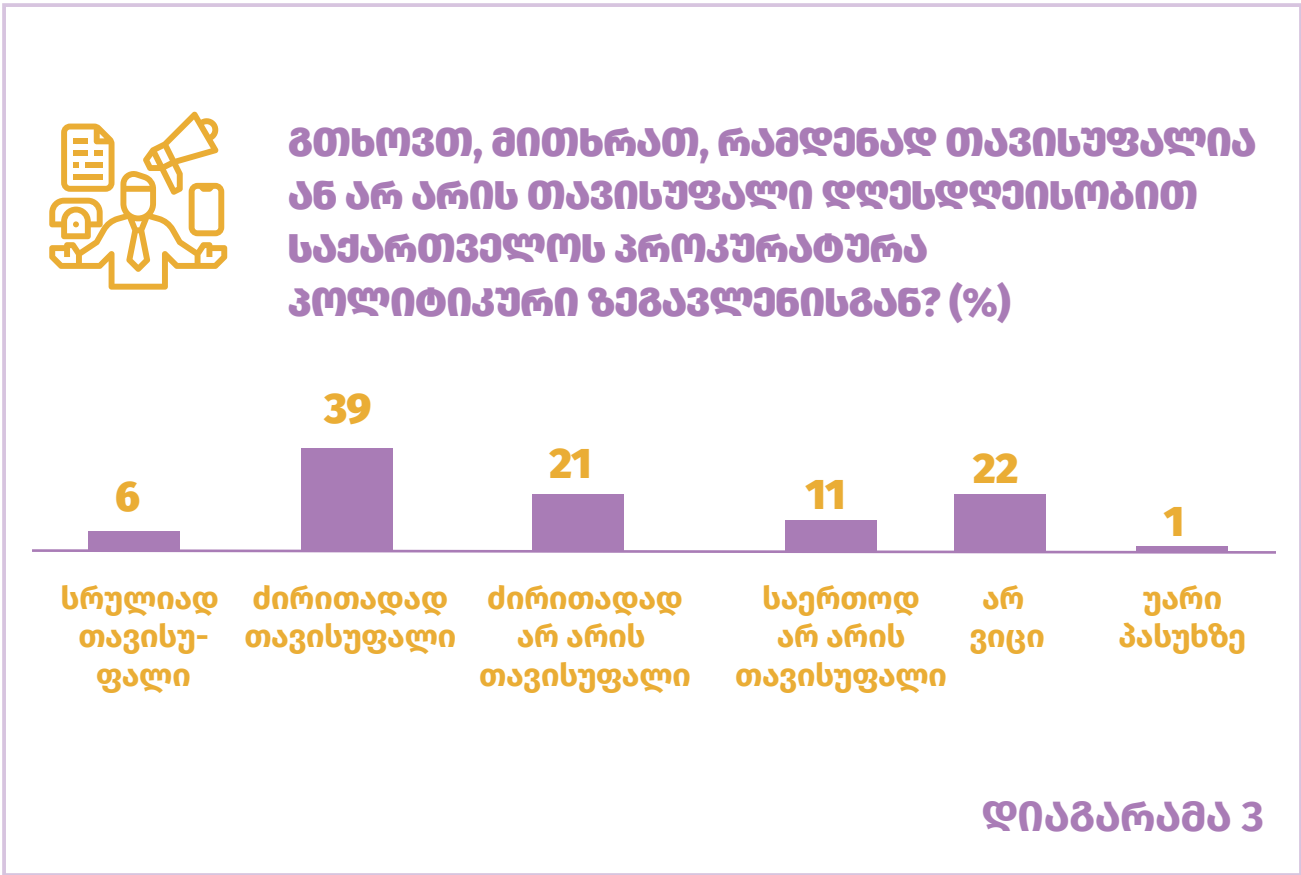

რამდენად ენდობით ან არ ენდობით საქართველოს პროკურატურას? (%)

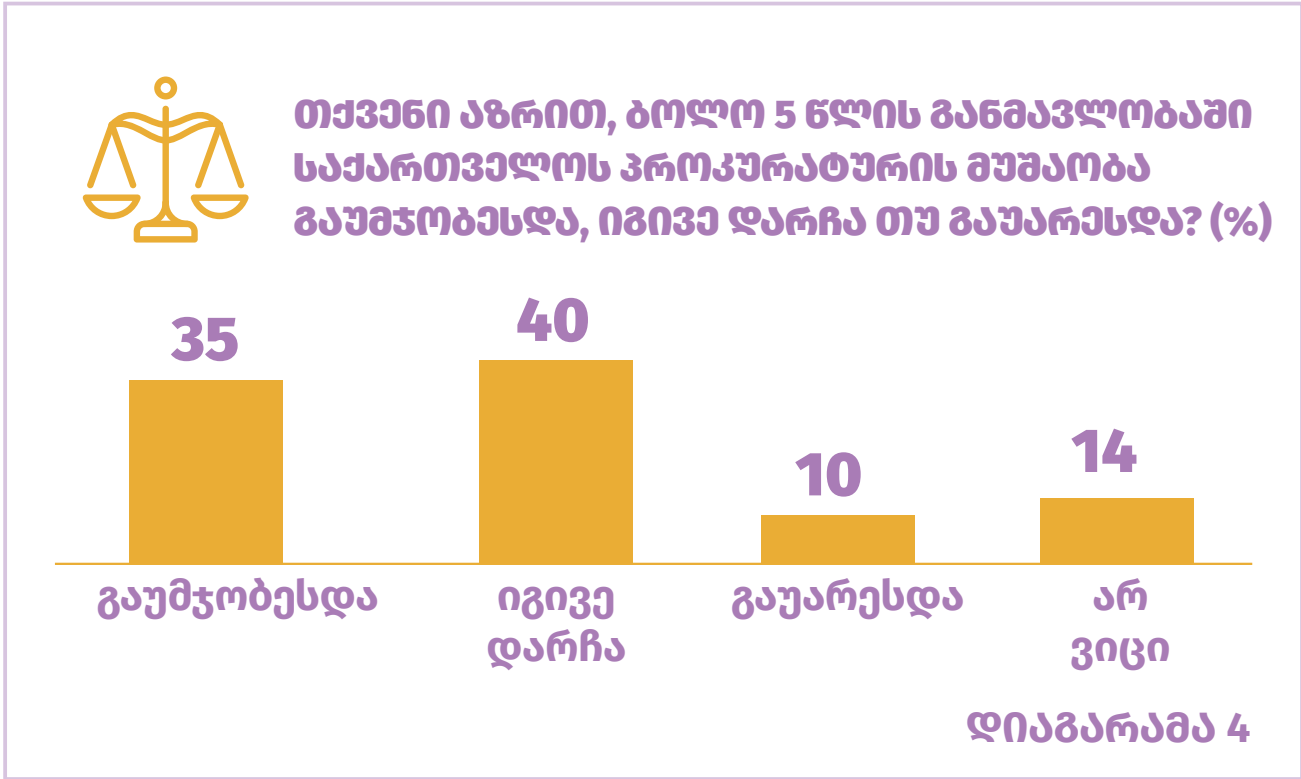

დიაგრამა 2

მიუხედავად პროკურატურის მიმართ საზოგადოების ნდობისა, მოსახლეობის აზრი იყოფა, როცა საქმე პროკურატურაზე პოლიტიკურ გავლენებს ეხება. საზოგადოების დაახლოებით მეხუთედი აცხადებს, რომ საქართველოს პროკურატურა პოლიტიკური ზეგავლენისგან ძირითადად თავისუფალი არ არის. **მოსახლეობის შედარებით დიდი წილი მიიჩნევს, რომ პროკურატურა პოლიტიკური ზეგავლენისგან ძირითადად თავისუფალია და დაახლოებით მეათედი აცხადებს, რომ პროკურატურა პოლიტიკური ზეგავლენისგან საერთოდ არ არის თავისუფალი.** საგულისხმოა, რომ მოსახლეობის მეხუთედზე მცირედით მეტს კითხვაზე პასუხი არ აქვს (იხ. დიაგრამა 3).

გამოკითხვის შედეგების მიხედვით, **მოსახლეობის 44% აცხადებს, რომ პროკურატურა კარგად მუშაობს**, მოსახლეობის მცირედით ნაკლები 39% პროკურატურის მუშაობას საშუალოდ აფასებს, ხოლო თითქმის მეათედი ამბობს, რომ პროკურატურა ცუდად მუშაობს (9%). ასევე, დაახლოებით მეათედს (8%) ამ კითხვაზე პასუხი არ აქვს. **რაც შეეხება პროკურატურის ბოლო ხუთი წლის მუშაობის შეფასებას, მოსახლეობის 40% აცხადებს, რომ პროკურატურის მუშაობა არ შეცვლილა.** საზოგადოების მესამედზე მცირედით მეტი მიიჩნევს, რომ იგი გაუმჯობესდა, ხოლო მეათედის აზრით, პროკურატურის მუშაობა ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში გაუარესდა (იხ. დიაგრამა 4).

ისინი, ვინც ფიქრობენ, რომ პროკურატურის მუშაობა გაუმჯობესდა, ამ გაუმჯობესებას ძირითადად პროკურატურის საქმიანობის მეტ გამჭვირვალობასა და ოპერატიულად მუშაობას მიაწერენ. ხოლო ისინი, ვინც ფიქრობენ, რომ პროკურატურის მუშაობა გაუარესდა, ამის მიზეზად პროკურატურის მიერ გამოძიებების უფრო მიკერძოებულად წარმართვას ასახელებენ. (იხ. დანართი A, ცხრილი 9;10).

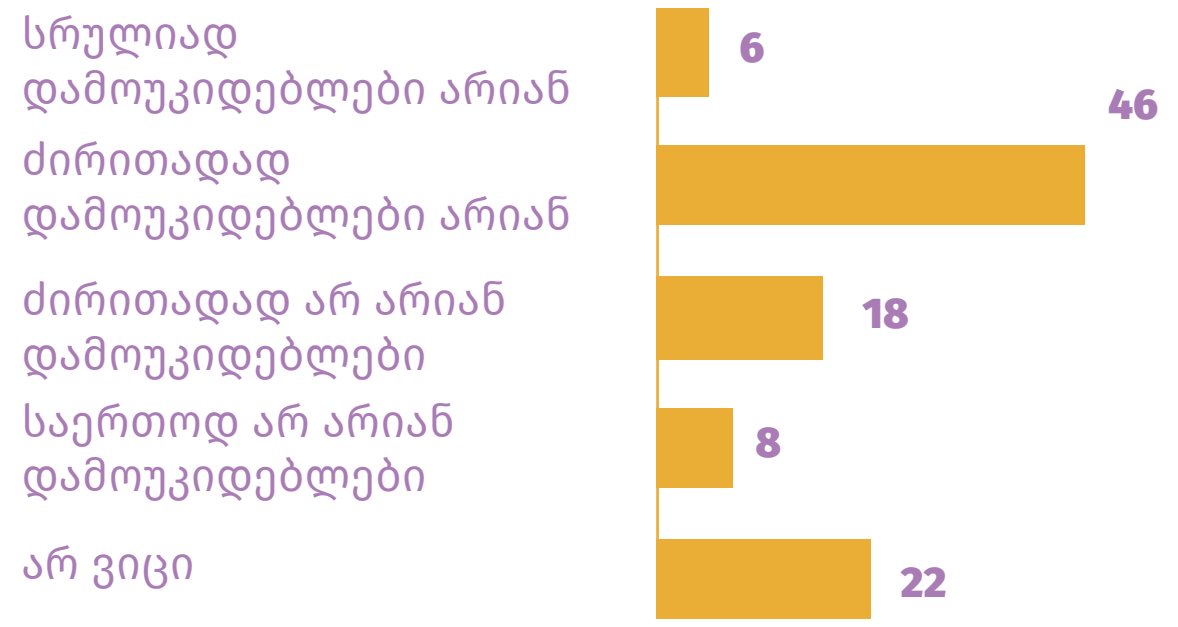
დამოკიდებულება პროკურორების მიმართ

სატელეფონო გამოკითხვის შედეგების მიხედვით, საზოგადოების უმრავლესობა (61%) ნდობას უცხადებს პროკურორებს. მეოთხედზე მცირედით მეტი (27%) არ ენდობა მათ და დაახლოებით მეათედმა (11%) არ იცის, ენდობა თუ არა პროკურორებს საქართველოში. (იხ. დანართი A, ცხრილი 1_4)

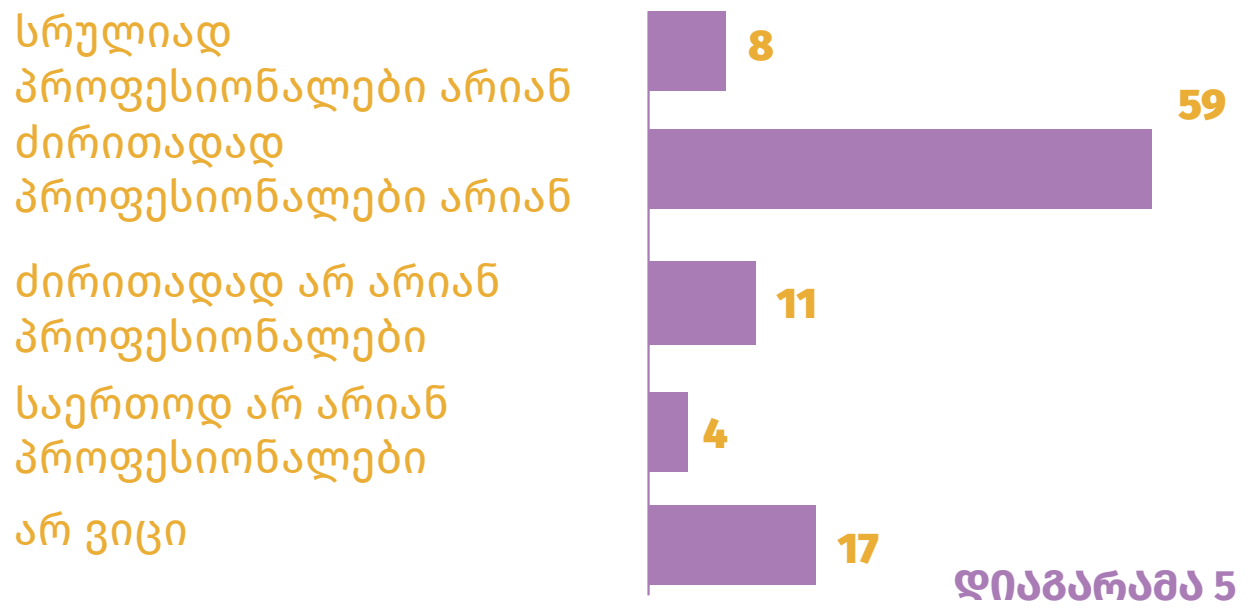
საზოგადოების დაახლოებით ნახევარი აცხადებს, რომ პროკურორები ძირითადად დამოუკიდებლები არიან. საპირისპიროს მოსახლეობის დაახლოებით მეხუთედი ამბობს. რაც შეეხება პროკურორების პროფესიონალიზმს, მოსახლეობის უმრავლესობა აცხადებს, რომ პროკურორები ძირითადად პროფესიონალები არიან. მეათედს კი მიაჩნია, რომ ისინი ძირითადად არაპროფესიონალები არიან. (იხ. დიაგრამა 5)

გთხოვთ, მითხარით, რაოდენად დამოუკიდებლები არიან ან არ არიან პროკურორები საქართველოში? (%)

გთხოვთ, მითხარით, რაოდენად პროფესიონალები ან არაპროფესიონალები არიან პროკურორები საქართველოში? (%)

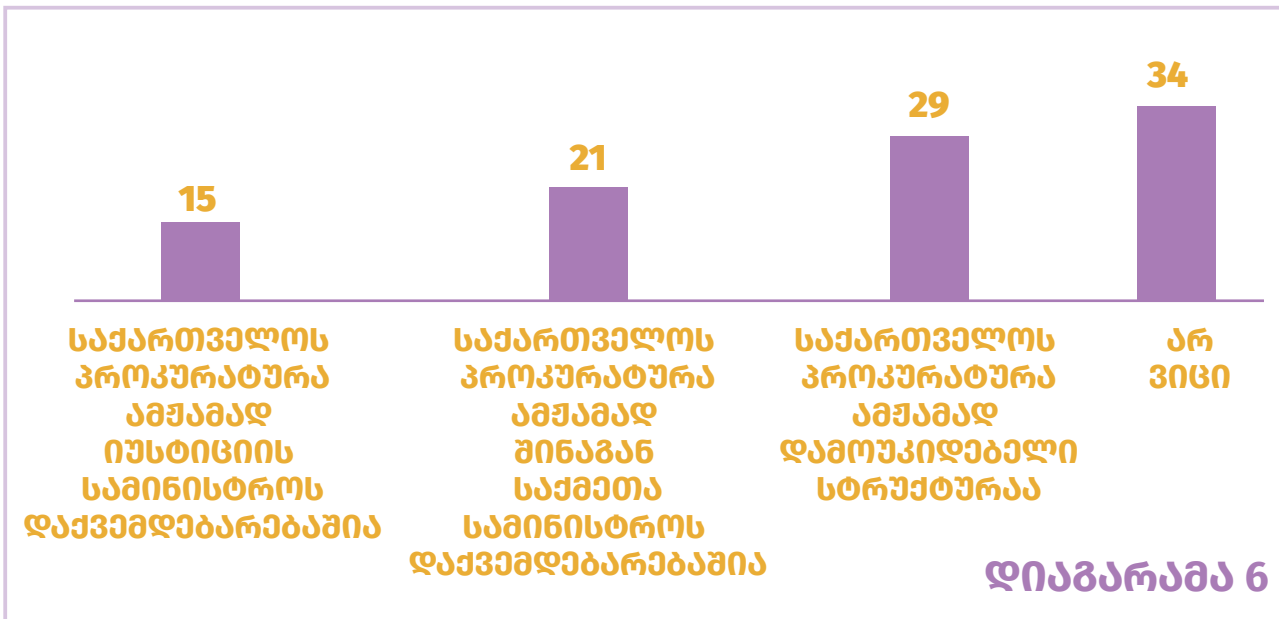

ცოდნა საქართველოს პროკურატურის შესახებ

საქართველოს სრულწლოვანი მოსახლეობის უმრავლესობამ (64%) არ იცის, ვინ არის დღეს საქართველოს გენერალური პროკურორი. თითქმის მესამედი (31%) სწორად, ხოლო დანარჩენი ნაწილი (4%) არასწორად ასახელებს გენერალური პროკურორის ვინაობას.

გამოკითხვის დროს რესპონდენტებს ჩამოუთვალეს რამდენიმე დებულება პროკურატურაზე და სთხოვეს ეპასუხათ, თუ რომელი მათგანი შეესაბამებოდა სიმართლეს. **მოსახლეობის 29% სწორად პასუხობს, რომ დებულება - საქართველოს პროკურატურა ამჟამად დამოუკიდებელი სტრუქტურაა - სიმართლეს შეესაბამება.** დაახლოებით მეხუთედი ფიქრობს, რომ საქართველოს პროკურატურა ამჟამად შინაგან საქმეთა სამინისტროს დაქვემდებარებაშია, ხოლო 15%-ს ჰგონია, რომ საქართველოს პროკურატურა ამჟამად იუსტიციის სამინისტროს დაქვემდებარებაშია. მოსახლეობის დაახლოებით მესამედი აცხადებს, რომ არ იცის, ამ სამი დებულებიდან რომელი შეესაბამება სიმართლეს. (იხ. დიაგრამა 6)

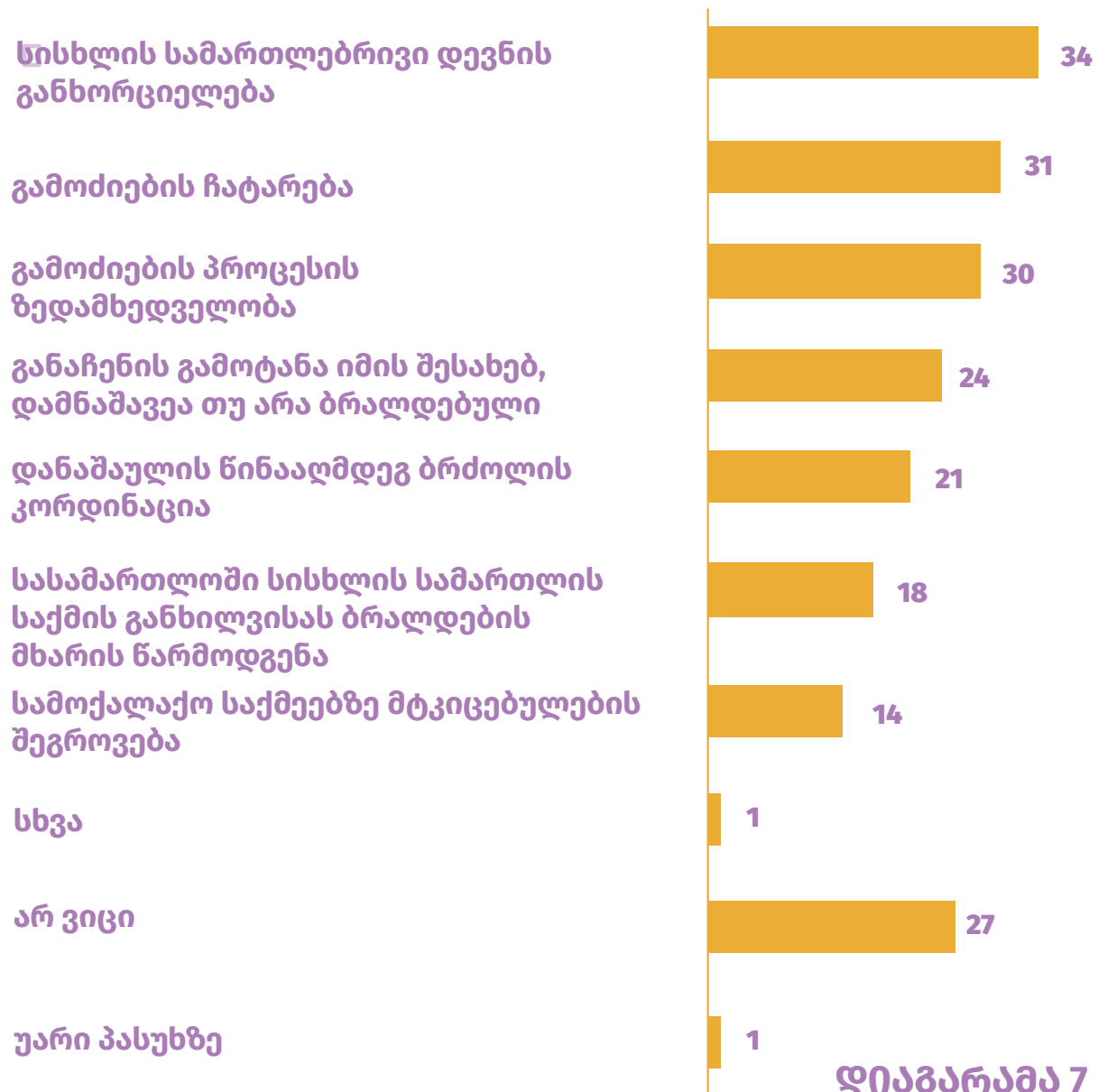
რაც შეეხება პროკურატურის მოვალეობებს, მოსახლეობას მეტ-ნაკლებად სწორი ცოდნა აქვს მათ შესახებ. გამოკითხვის დროს რესპონდენტებს ჩამოუთვალეს საქმიანობები და სთხოვეს, ეპასუხათ, მათგან რომლები შედიოდა პროკურატურის მოვალეობაში. **ყველზე ხშირად სახელდება, რომ პროკურატურის მოვალეობა სისხლის სამართლებრივი დევნის განხორციელება, გამოძიება და გამოძიების პროცესის ზედამხედველობაა.** აღსანიშნავია, რომ მოსახლეობის მეხუთედზე მეტს ჰგონია, რომ პროკურატურის მოვალეობაში შედის განაჩენის გამოტანა იმის შესახებ, დამნაშავეა თუ არა ბრალდებული. გარდა ამისა, 15% აცხადებს, რომ სამოქალაქო საქმეებზე მტკიცებულებების შეგროვება პროკურატურის მოვალეობაა. ამასთანავე საზოგადოების მეხუთედზე მეტმა არ იცის, თუ რა საქმიანობები შედის პროკურატურის მოვალეობაში. (იხ. დიაგრამა 7)

თქვენი აზრით, რამოთვილთაგან რომელი შეესაბამება სიმართლეს?

თქვენი აზრით, რამეთვლილი საქმიანობებიდან რომელი შედის პროკურატურის მოვალეობაში? (%)

შენიშვნა: რესპონდენტებს შეეძლოთ დაესახელებინათ ყველა პასუხის ვარიანტი. შესაბამისად, პასუხების პროცენტული მაჩვენებლები 100%-ად არ ჯამდება.

პროკურატურასთან ურთიერთობის გამოცდილება

გამოკითხვის შედეგების თანახმად, საქართველოს სრულწლოვანი ქართულენოვანი მოსახლეობის მხოლოდ 6% აცხადებს, რომ მას, მისი ოჯახის წევრს ან ახლო მეგობარს ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში ჰქონია რაიმე შეხება პროკურატურასთან და ძირითადად მათი სტატუსი დაბარალებული იყო. რესპონდენტების წილი თითქმის თანაბრად იყოფა, როდესაც ისინი პროკურორებს მათ/მათი ახლობლის საქმეზე მუშაობის პროცესში აფასებენ. ნაწილი აცხადებს, რომ პროკურორმა საქმეზე პროფესიონალურად იმუშავა, ნაწილი კი საპირისპიროს ამტკიცებს. გამოკითხვის დროს რესპონდენტებს ჰკითხეს, მიუმართავთ თუ არა პროკურატურისთვის საჩივრით რომელიმე პროკურორის წინააღმდეგ. როგორც აღმოჩნდა, გამოკითხულთაგან პროკურატურისთვის ამგვარი საჩივრით თითქმის არავის მიუმართავს.

პროკურატურის საკომუნიკაციო არხების გამოყენება და მათი შეფასება

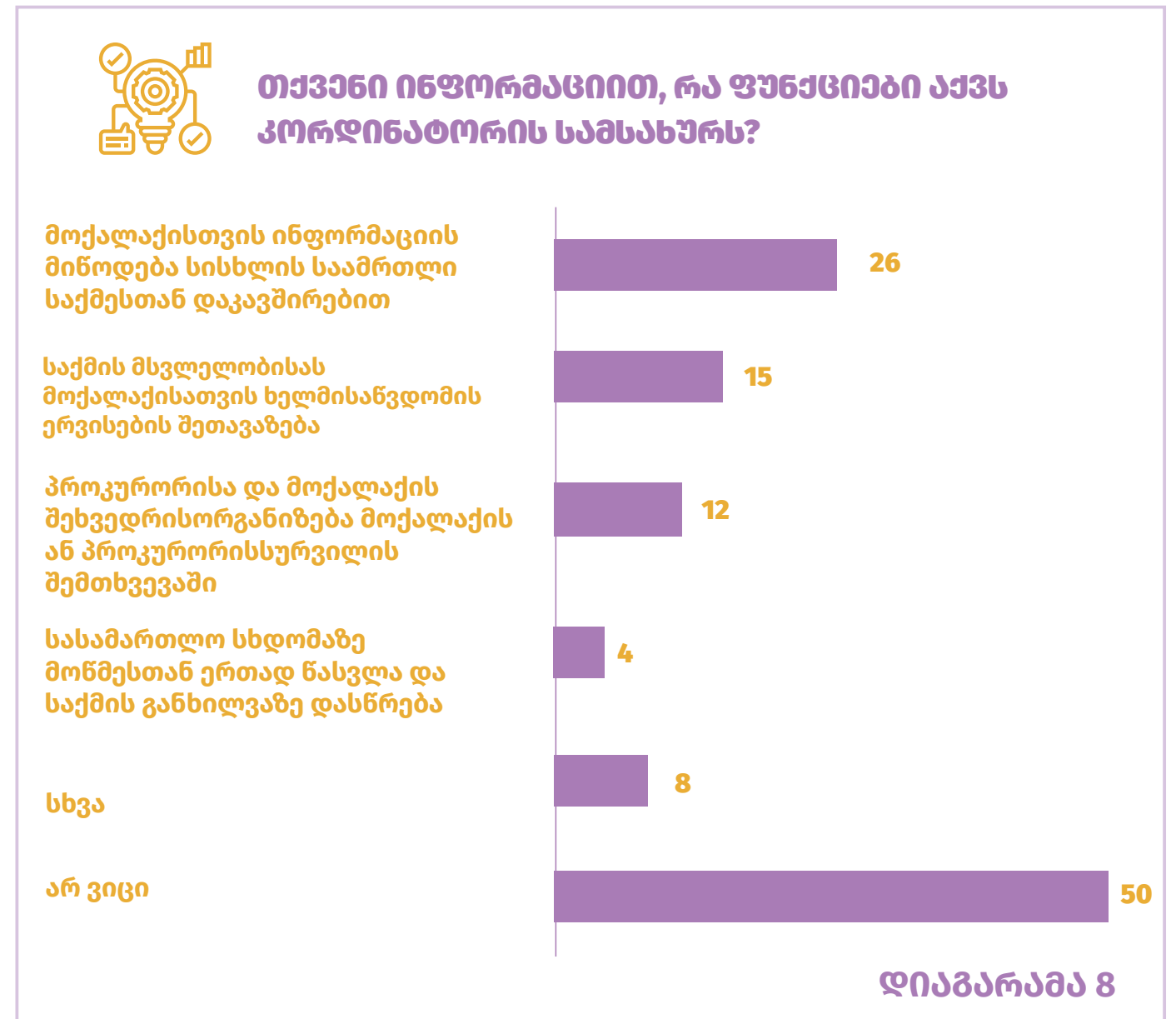
სატელეფონო გამოკითხვის მიხედვით, მოსახლეობის მხოლოდ 1%-ს გამოუყენებია პროკურატურის ვებგვერდი და ფეისბუქ გვერდი.

2% აცხადებს, რომ არ იცოდა, რომ პროკურატურას ვებგვერდი ან ფეისბუქ გვერდი ჰქონდა, ხოლო საზოგადოების დანარჩენი ნაწილი ამბობს, რომ პროკურატურის ვებგვერდი ან ფეისბუქ გვერდი არ გამოუყენებია. **მათგან, ვისაც პროკურატურის ვებგვერდი გამოუყენებია, უმრავლესობა აცხადებს, რომ ვებგვერდზე ინფორმაციის მოძიება მარტივია.** (იხ. დანართი A, ცხრილები 19; 20;21).

რაც შეეხება პროკურატურის ცხელ ხაზს, ვებგვერდისა და ფეისბუქ გვერდების მსგავსად, ამ შემთხვევაშიც **ძალიან ცოტაა იმ ადამიანთა წილი (1%), ვინც აცხადებს, რომ გამოუყენებია პროკურატურის ცხელი ხაზი.** 7% ამბობს, რომ არ იცოდა პროკურატურის ცხელი ხაზის არსებობის შესახებ; 91% კი აცხადებს, რომ არ გამოუყენებია ცხელი ხაზი. **მათგან, ვისაც პროკურატურის ცხელი ხაზი გამოუყენებია, უმრავლესობა კმაყოფილია მომსახურებით.** მცირე ნაწილი, ვინც ცხელი ხაზის მომსახურებით უკმაყოფილოა, უკმაყოფილების მიზეზად სასურველი ინფორმაციის ვერ მიღებას ასახელებს.

გამოკითხვის დროს რესპონდენტებს ჰკითხეს, სმენიათ თუ არა დაზარალებულის კოორდინატორის სამსახურის შესახებ. როგორც აღმოჩნდა, **მოსახლეობის 6%-ს კოორდინატორის სამსახურის შესახებ სმენია და მათგან ყველაზე ხშირად აცხადებენ, რომ კოორდინატორის სამსახურის ფუნქცია სისხლის სამართლის საქმის მსვლელობასთან დაკავშირებით მოქალაქისთვის ინფორმაციის მიწოდება, საქმის მსვლელობისას მოქალაქისათვის ხელმისაწვდომი**

სერვისების შეთავაზება და, მოქალაქის ან პროკურორის სურვილის შემთხვევაში, პროკურორისა და მოქალაქის შეხვედრის ორგანიზებაა

შენიშვნა: რესპონდენტებს შეეძლოთ, დაესახელებინათ ყველა პასუხის ვარიანტი. შესაბამისად, პასუხების პროცენტული მაჩვენებლები 100%-ად არ ჯამდება.

შენიშვნა: გამოკითხვა ჩატარდა პროექტის „**პროკურატურის დამოუკიდებლობის ხელშეწყობა მონიტორინგისა და ჩართულობის გზით**“ ფარგლებში. პროექტი ხორციელდება ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის (IDFI) მიერ, **CRRC-საქართველოსა (CRRC) და სტუდია მონიტორთან** თანამშრომლობით. ინიციატივის ფინანსური მხარდამჭერია **ევროკავშირი (EU)**. ამ ბლოგში წარმოდგენილი მოსაზრებები CRRC-საქართველოს პასუხისმგებლობაა და შესაძლოა, არ ასახავდეს ევროკავშირის, IDFI-სა და სტუდია მონიტორის შეხედულებებს.